

ADVOKÁT V CIVILNÍM ŘÍZENÍ I. a II.

JUDR. KLÁRA KOŘÍNKOVÁ, PH.D., ADVOKÁTKA,
PRAHA 2

ČAK – 3. LISTOPADU 2025

JUDr. KLÁRA KOŘÍNKOVÁ, Ph.D.
advokátní kancelář

ZÁKLADNÍ PRAMENY

- ▶ Zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (o.s.ř.)
- ▶ Zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v platném znění (z.ř.s.)
- ▶ Vyhl. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, v platném znění
- ▶ Zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění
- ▶ Vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, v platném znění

O.S.Ř.

- ▶ ZÁKLADNÍ ZÁSADY - § 1-6 o.s.ř.
- ▶ Podle ustanovení § 1 o.s.ř. občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachovávaní zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob.
- ▶ Podle ustanovení § 6 o.s.ř. v řízení postupuje soud předvídatelně a v součinnosti se všemi účastníky tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná a aby skutečnosti, které jsou mezi účastníky sporné, byly spolehlivě zjištěny.

O.S.Ř.

- ▶ Podle ust. 2 o.s.ř. soudy dbají, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů a aby práv nebylo zneužíváno.
- ▶ Podle ust. § 3 o.s.ř. je občanské soudní řízení jednou ze záruk spravedlnosti a práva, slouží upevňování a rozvíjení zásad soukromého práva. Každý se může domáhat u soudu ochrany soukromého práva, které bylo ohroženo nebo porušeno.
- ▶ Podle ust. § 5 o.s.ř. soudy poskytují účastníkům poučení o jejich procesních právech a povinnostech.

Upevňování zákonnosti vs. zneužití procesních práv

- ▶ Usnesení ze dne 27. 3. 2020, sp. zn. **23 Cdo 653/2020** a usnesení ze dne 30. 11. 2020, sp. zn. **23 Cdo 3354/2020**.
- ▶ V prvně jmenovaném usnesení Nejvyšší soud k dovolání žalovaného proti vyhovujícímu usnesení o návrhu dle § 107a o.s.ř. toto zrušil a potvrdil, že soudy jsou povinny v rámci rozhodování o návrhu na vstup účastníka do řízení posoudit všechny jednotlivé okolnosti ve svém souhrnu, a to včetně okolností nepřímo spjatých s podaným návrhem. V navazujícím usnesení Nejvyšší soud tentokrát k dovolání žalobce poté, co byl návrh dle § 107a o.s.ř. zamítnut, rozvedl poměrně kazuisticky **různé skutečnosti, které jsou způsobilé dosáhnout intenzity zneužití práva** vedoucí k zamítnutí návrhu.

IV. ÚS 3216/14 – zneužití procesních práv

► **Nález Ústavního soudu IV. ÚS 3216/14**

► Podání návrhu na exekuci po splatnosti přisouzené pohledávky (po vykonatelnosti exekučního titulu) za situace, kdy je zcela zřejmé, že povinný je připraven plnit a potřebuje k tomu jen součinnost oprávněného, lze považovat za zneužití práva na soudní ochranu. Takové zneužití práva může být důvodem pro zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí) podle ust. § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu. Smyslem exekučního řízení je totiž vymožení práva a nikoli potrestání dlužníka v prodlení. Poskytnutí soudní ochrany zjevnému šikanóznímu exekučnímu návrhu je porušením práva povinného na spravedlivý proces chráněného ust. čl. 36 odst. 1 Listiny základní práv a svobod.

Rychlost řízení

- ▶ Nepostupuje-li soud (v rozporu se zákonem) tak, aby ochrana práv byla rychlá, a dochází-li tedy v řízení k průtahům, mohou se fyzické a právnické osoby obrátit na příslušný orgán státní správy soudů se **stížností na postup soudu (srov. § 164 odst. 1 zákona o soudech a soudcích)**.
- ▶ Má-li účastník nebo ten, kdo je stranou řízení, za to, že jeho stížnost na průtahy v řízení, kterou podal u příslušného orgánu státní správy soudů, jím nebyla řádně vyřízena, **může podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází k průtahům v řízení (§ 174a odst. 1 zákona o soudech a soudcích)**.
- ▶ Předchozí podání bezúspěšné stížnosti na průtahy v řízení je podmínkou řízení o rozhodnutí o návrhu na určení lhůty k procesnímu úkonu (srov. § 174a odst. 5 věta druhá zákona č. 6/2002 Sb.). **21 Cul 5/2009**

Předvídatelnost a přístup k soudu

▶ I. ÚS 809/19 ze dne 7.6.2021

- ▶ došlo k porušení elementární zásady, dle které se sluší: „ se stejným nakládati stejně“

▶ I. ÚS 444/18 ze dne 22.6.2021

- ▶ rozhodování musí být prosto prvků libovůle ; jinak jde o zásah do práva na spravedlivý proces (jednalo se o žádost o osvobození od úhrady SOP – vysoký – bylo zde vlastnické právo k nemovitosti – Ústavní soud judikoval, že vlastnictví nemovitosti není překážkou pro přiznání osvobození)

Námitka podjatosti

▶ II. ÚS 741/2021 ze dne 2.8.2021

- pro posouzení námitky podjatosti mohou mít význam i pouhá zdání;

Lze mít pochybnosti o podjatosti

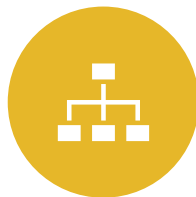
- **objektivní a subjektivní test**

ÚS 167/94; ***Chmelíř vs. ČR***

O.S.Ř.

PRAVOMOC A PŘÍSLUŠNOST

pravomoc – § 7

příslušnost - § 9

ve sporech s mezinárodním
prvkem je pravomoc
českého soudu dána, je-li
dána příslušnost - § 6 zák. č.
91/2012 Sb.

31 Cdo 260/98 – majetková
účast v české společnosti

?

- ▶ bude příslušný český soud?
- ▶ český občan uzavřel pracovní smlouvu se společností Transport a Offshore Services B.V. se sídlem v Holandsku; zjištěno, že jednal o uzavření v ČR, a to společností Transport a Offshore Services Czech Republic s.r.o.
;pracovní smlouva uzavřena v Rotterdamu, práce je vykonávána na lodi – plavba po Rýnu; při výkonu práce utrpěl úraz; byl v kómatu, po úrazu je těžce postižen, připoután na invalidní vozík

-
- ▶ Příslušnost soudů vymezuje rozsah působnosti mezi jednotlivými soudy navzájem, vztahy mezi nimi; určuje tedy konkrétní soud, který bude věc projednávat a rozhodovat o ní.
  - ▶ pro určení příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, existující v době zahájení řízení;
  - ▶ je-li (místně) příslušných několik soudů, může se řízení konat u kteréhokoli; soud příslušný k řízení o určité věci je příslušný i k řízení o spojených věcech a vzájemných návrzích (zásada hospodárnosti);
  - ▶ Nejvyšší soud rozhoduje o (místní) příslušnosti konkrétního soudu, nelze-li její podmínky zjistit

O.S.Ř.

- ▶ PŘÍSLUŠNÝ SOUD
- ▶ místní příslušnost soudu
  - ▶ obecná § 84 a násl.
    - ▶ na výběr daná - § 87
  - ▶ výlučná - § 88 – pokud je žaloba podána u místně nepříslušného soudu, soud věc postoupí usnesením

- ▶ Místní – určuje konkrétní soud podle místních hledisek (§ 84 a násl. OSŘ).
- ▶ Dělí se na místní příslušnost obecnou, danou na výběr a výlučnou.
  - ▶ obecná (§§ 84 – 86) – příslušný je obecný soud žalovaného, většinou okresní soud; obecným soudem fyzické osoby je soud v obvodu jejího bydliště (místa, kde se zdržuje), obecným soudem právnické osoby soud podle jejího sídla, obecným soudem státu soud podle sídla jeho organizační složky, která za stát jedná atd.;
  - ▶ daná na výběr (§ 87) – vedle obecného soudu žalovaného může být příslušný též jiný soud, volba je na žalobci (soud podle místa, kde nastala rozhodná skutečnost, např. kde vznikla škoda atd.);
  - ▶ výlučná (§ 88) – namísto obecného soudu je příslušný jiný zákonem stanovený soud (rozvodový soud pro řízení následující, soud podle bydliště nezletilého, soud, v jehož obvodu je nemovitost, jde-li v řízení o právo k ní atd.).
- ▶ Místně příslušný soud si mohou účastníci smluvně zvolit – není-li dána výlučná příslušnost, a to tzv. prorogační dohodou - v obchodní věci (§ 89a).

► Je nutné odlišovat zákonné určení místní příslušnosti od *d e l e g a c e* nutné nebo vhodné § 12 OSŘ. O tomto přikázání věci rozhoduje společně nadřízený soud. V průběhu řízení je místní příslušnost zásadně zkoumána jen do zahájení jednání (nebo k námitce při prvním úkonu účastníka), eventuálně do skončení přípravného jednání . Pak ji už nelze změnit – zásada *perpetuatio fori* (výjimka – tzv. přenesení příslušnosti ve věcech péče o nezletilé).

► Spor o místní příslušnost mezi soudy probíhá tak, že nepřislušnost je vyslovena a věc postoupena soudu příslušnému; jestliže tento soud nesouhlasí, předloží věc svému nadřízenému soudu, jenž definitivně rozhodne. Podrobněji viz § 105 OSŘ

► PŘÍSLUŠNOST PODLE PRÁVA EU Upravena je především ve smlouvách Brusel I a Brusel II, transponovaných do nařízení č. 44/2001 (věci občanské a obchodní), a též do nařízení č. 2201/2003 (věci manželské, věci rodičovské zodpovědnosti). Některé zásady: osoby s bydlištěm (domicil) na území určitého státu tam mohou být žalovány bez ohledu na své státní občanství (podobně je rozhodné sídlo či místo podnikání právnické osoby); jsou též stanovena podrobná pravidla pro výběr příslušnosti namísto domicilu (sídla) - např. kde nastalo protiprávní jednání, kde je místo dodání zboží podle smlouvy atd. Nařízení č. 44/2001 (složitější z obou) stanoví např. též kritéria pro příslušnost u sporů ze smluv spotřebitelských, pojistných, pracovních. Výlučná příslušnost je upravena např. pro některá řízení o právních vztazích k nemovitostem

O.S.Ř.

místní nepříslušnost soud zkoumá pouze do skončení přípr. jednání, pokud neprovedl, pak k námitce účastníka před prvním úkonem ve věci § 105

věcná nepříslušnost – nelze-li odstranit, soud řízení zastaví, jinak postoupí (např. služební poměr – R 55/2005; 21 Cdo 1170/2008)

O.S.Ř.

AKTIVNÍ A
PASIVNÍ
LEGITIMACE

účastníci řízení
(žalobce,
žalovaný)

zastoupení státu
(Česká republika
– příslušné
ministerstvo)

organizační
složka (nemá
právní
subjektivitu)

?

- ▶ koho budete žalovat?
- ▶ Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V. (ING Životní pojišťovna N.V.) se sídlem Rotterdam , Weena 505, Nizozemské království;, o.s. ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku, se sídlem Nádražní 344/25, 150 00 Praha 5- Smíchov, IČ 407 63 587

O.S.Ř.

- ▶ ADVOKÁT ZASTUPUJE A RADÍ
- ▶ zastoupení - na základě zákona
(nesvéprávní osoba) – opatrovník 1 Cz 28/73; úkony jsou schvalovány soudem
  - na základě plné moci
(plná moc pro advokáta)
  - na základě rozhodnutí
(§ 30 o.s.ř.)- žádost –
osvobození § 138 o.s.ř.

► V situaci, kdy je dokazováním mj. zjištěno, že žaloba byla v dané věci podána advokátem na základě plné moci udělené mu žalobcem v době, kdy již tento v důsledku postupující duševní choroby neměl k takovému právnímu jednání dostatečné ovládací a rozpoznávací schopnosti, nebyla žaloba podána oprávněnou osobou a jí vyvolané řízení je postiženo odstranitelným nedostatkem podmínek řízení, který je nutné odstranit (dle ust. § 104 odst. 1 o. s. ř.) dodatečným schválením (novým udělením) plné moci advokátovi opatrovníkem, který byl (bude) žalobci mezi tím ustanoven jako osobě pravomocně omezené ve svéprávnosti podle § 62 o. z. Takový úkon opatrovníka není běžnou záležitostí při správě majetku osoby omezené ve svéprávnosti a vyžaduje v režimu § 461 odst. 1 o. z. schválení soudu.

► Podle rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 8Co 2033/2015, ze dne 7. 1. 2016

- ▶ ŽALOBA
- ▶ řízení se zahajuje na návrh (žaloba) - § 79; neúplné podání - § 43
- ▶ žaloba na plnění – s návrhem na vydání rozsudku, platebního rozkazu
- ▶ žaloba na určení – naléhavý právní zájem (mezi manžely 22 Cdo 506/2008)

IV. ÚS 456/2000 ze dne 13.2.2001

- ▶ Podstatné obsahové náležitosti žaloby vyplývají z § 42 odst. 4 a § 79 odst. 1 obč. soudního řádu. To znamená, že z ní musí být patrné, kterému soudu je určena, kdo ji činí a co sleduje, musí být podepsána a datována; konkrétně musí žaloba obsahovat jméno a bydliště účastníků, popřípadě též jejich zástupců, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se žalobce dovolává, a musí z ní být patrné, čeho se žalobce domáhá (tzv. žalobní petit). Stanovením těchto náležitostí má být zabezpečeno naplnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní. Soudní praxe rozhodujícími skutečnostmi rozumí údaje, které jsou zcela nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. a logicky vyžaduje, aby žalobní petit byl tak přesný, určitý a srozumitelný, aby po jeho převzetí do enunciátu mohl být nařízen a proveden výkon rozhodnutí. Případné vady žaloby lze odstranit postupem podle § 43 obč. soudního řádu.

?

- ▶ jak bude znít petit žaloby na plnění ?
- ▶ jak bude znít petit žaloby na určení?

O.S.Ř.

- ▶ ÚČASTNÍCI
- ▶ účastníci řízení – žalobce a žalovaný
- ▶ záměna žalobce – se souhlasem - § 92/2
- ▶ záměna žalovaného – i bez jeho souhlasu
- ▶ přistoupení dalšího účastníka § 92/1
- ▶ vedlejší účastník - § 93

O.S.Ř.

- ▶ JEDNÁNÍ
- ▶ přípravné jednání – §114 c) – obeslání 20 dní předem
- ▶ ústní jednání - § 115 – obeslání zpravidla 10 dní předem
- ▶ povinnosti účastníků – povinnost tvrzení, povinnost předkládat důkazy - § 101
- ▶ koncentrace řízení – 118 b) – 31 Cdo 4616/2010 – **R 98/2013)**

Jednací řád

Začátek jednání

Příprava jednání a další úkony soudu
§ 9

Důstojnost
soudního jednání
§ 11

Průběh jednání

Protokol o jednání
§ 21 a násl.
Vyznačení právní
moci § 23, 24

Vydávání
úředních potvrzení
§ 27

Ukončení jednání

Náhrada nutných
výdajů § 29

Důstojnost jednání

► Před zahájením jednání vyvolá zapisovatel přede dveřmi jednací síně hlasitě a srozumitelně věc, která bude projednávána. Zároveň předběžně zjistí, zda se dostavily osoby, které byly k jednání obeslány a vyzve je ke vstupu do jednací síně. Vyvolání věci tímto způsobem může být nahrazeno vhodným technickým zařízením. Není přípustné, aby se kromě soudních osob někdo další zdržoval v jednací síni před vyvoláním věci.

Důstojnost jednání

- ▶ Před zahájením jednání se na místech určených v jednací síni pro členy senátu (samosoudce) a zapisovatele viditelně umístí štítky uvádějící jména, příjmení a akademické tituly soudců a přísedících, kteří věc projednají, a jméno a příjmení zapisovatele a ponechají se tam po celou dobu jednání.
- ▶
- ▶ Do jednací síně se vstupuje s nepokrytou hlavou; to se nevztahuje na příslušníky ozbrojených sborů ve službě a na ženy.

Důstojnost

- ▶ Při příchodu nebo odchodu senátu (samosoudce) povstanou osoby přítomné v jednací síni. Jestliže není k dispozici poradní síň, musí být soudní osoby v úředním oděvu a na svých místech již při vyvolání věci.
- ▶ K senátu (samosoudci) se mluví jen ve stoje. Předseda senátu (samosoudce) však může dovolit osobám, jejichž věk nebo zdravotní stav to odůvodňuje, aby při přednesech i výpovědi seděly.
- ▶
- ▶ Ve stoje vyslechnou všichni přítomní, včetně soudních osob, vyhlášení výroku rozsudku. Jinak během jednání sedí všichni přítomní včetně soudních osob na svých místech.
- ▶
- ▶ Klást otázky a vyjadřovat se lze jen se souhlasem nebo na pokyn předsedy senátu (samosoudce).
- ▶ Slovní projevy soudců i ostatních osob, kterým bylo uděleno slovo, musí být hlasité a srozumitelné.
- ▶
- ▶

Důstojnost

- ▶ V jednací síni se všem, s výjimkou osob mladších patnácti roků, vykává.
- ▶ Soudní osoby i ostatní přítomné osoby se vzájemně oslovují "pane - paní - slečno" s připojením funkce či procesního postavení, ve kterém oslovený vystupuje, nebo jeho akademického titulu. Pouze osoby mladší patnácti roků lze oslovit, jeví-li se to účelným pro překonání jejich ostychu, jen osobním jménem.
- ▶ V případě, že je nezbytné rozlišit osoby se stejným procesním postavením, lze oslovení podle předchozího odstavce doplnit i příjmením konkrétní osoby.

Důstojnost

▶ Osoby přítomné v jednací síni jsou povinny zdržet se všeho, co by mohlo narušit průběh či důstojnost soudního jednání, včetně projevování souhlasu nebo nesouhlasu s průběhem jednání, výpovědí osob, s vyhlášenými rozhodnutími aj.

▶ Účastníkům a jejich zástupcům, zmocněncům nebo podpůrcům je třeba umožnit, aby se v průběhu soudního jednání navzájem poradili o svých stanoviscích a návrzích. Za tím účelem je možno jednání na přiměřenou dobu přerušit.

▶ Kouření nebo požívání jídel a nápojů v jednací síni je zakázáno.

I. ÚS 818/06 – 18.12.2006

Stěžovatel namítá nesprávný postup soudu při protokolaci jednání ze dne 26.5.2006, kterého se účastnil jako právní zástupce žalobkyně M. V. ve věci vedené před Obvodním soudem pro Prahu 8 pod sp.zn. 27 C 13/2004, neboť poté, co na nesprávnou protokolaci upozorňoval, mu byla uložena pořádková pokuta. Zde je třeba mít na paměti, že účastníky soudního řízení jsou fyzické nebo právnické osoby, nikoli jejich právní zástupci. Ústavní soud již judikoval, že bylo-li pořádkové opatření podle § 53 odst. 1 o.s.ř. uloženo soudem právnímu zástupci stěžovatele, šlo o vztah mezi soudem a advokátem (viz usnesení sp.zn. III.ÚS 234/96, www.judikatura.cz). Nelze zcela vyloučit uložení pokuty přímo právnímu zástupci v případě, že by pokutou mělo být postiženo jednání advokáta jako fyzické osoby, např. při jednání před soudem, při němž by sám advokát svými výroky urážel soud, rušil pořádek apod. Taková situace, jak je z obsahu spisu patrné, právě nastala v souzené věci, neboť stěžovatel přes četná upozornění předsedy senátu a přes jeho varování, opakovaně, vícekrát vstupoval bez vyzvání do řeči soudce. V tomto směru je citovaný protokol velmi přesný a podrobný a poskytuje i podle mínění Ústavního soudu dostatečný podklad pro závěr obecných soudů, které zhodnotily stěžovatelovo jednání jako rušení pořádku a právem mu uložily pořádkovou pokutu. V této souvislosti je třeba zdůraznit - jak plyne ze spisu - že důvodem uložení pokuty soudem zjevně nebyly stěžovatelovy námitky proti protokolaci, nýbrž nemístné a opakované rušení pořádku v jednací síni v průběhu jednání.

Ústavní stížnost odmítnuta

Zákon o advokacii – vztah k o.s.ř.

► § 17 -Advokát postupuje zejména při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.

► ÚS I. ÚS 393/1998: Pro advokáta, který je činný v právním státě, nemůže být obtížné nebo neobvyklé zjistit, které způsoby chování a jednání a které hodnoty mravnosti a lidské důstojnosti je třeba respektovat, aniž by byly výslovně vypočteny v jednotlivých ustanoveních, což ostatně není vůbec možné.

1) Vůči soudům, rozhodčím orgánům, orgánům veřejné správy a jiným orgánům, které rozhodují v právních věcech, jakož i vůči osobám, které plní jejich úkoly, je advokát povinen zachovávat náležitou úctu a zdvořilost.

▶ 2) Advokát nesmí v řízení uvádět údaje, ani navrhopvat důkazy, o nichž ví, že jsou nepravdivé nebo klamavé, a to ani na příkaz klienta.

▶ 3) Advokát je povinen v řízení jednat poctivě, respektovat zákonná práva ostatních účastníků řízení a chovat se k nim i k ostatním osobám zúčastněným na řízení tak, aby nebyla snižována jejich důstojnost ani důstojnost advokátního stavu. V takových věcech nesmí za nepřítomnosti, popřípadě bez vědomí advokáta druhé strany nebo této strany, není-li advokátem zastoupena, jednat s osobami, které plní úkoly soudů nebo jiných orgánů, a předávat jim písemnosti, ledaže takový postup procesní předpisy dovolují.

▶ 4) Jsou-li pro jednání před soudem nebo jiným orgánem stanovena nebo obvyklá zvláštní pravidla chování, například pokud jde o oslovování, úřední oděv, udělování slova, vykazování místa apod., je advokát povinen tato pravidla dodržovat.

▶ 5) Advokát je povinen užívat oděv, který odpovídá povaze poskytovaných právních služeb a nesnižuje důstojnost advokátního stavu; pro jednání před soudem nebo jiným orgánem se tímto oděvem rozumí společenský oděv.

▶ Etického kodexu- čl. 1

§ 17a) -V trestním řízení před soudem, v řízení před Nejvyšším soudem, Nejvyšším správním soudem a Ústavním soudem je advokát povinen používat stavovský oděv advokáta

▶ § 22 Advokacie se vykonává zpravidla za odměnu; od klienta lze žádat přiměřenou zálohu.

▶ Zaměstnaný advokát vykonává advokacii za mzdu stanovenou podle zvláštních právních předpisů, kterou mu poskytuje jeho zaměstnavatel.

▶ Způsob určení odměny a náhrad advokáta, který vykonává advokacii samostatně nebo společně s jinými advokáty (§ 11 odst. 1), případně i jejich výši, stanoví Ministerstvo spravedlnosti po předchozím vyjádření Komory vyhláškou – vyhl. č. 177/1996 Sb.

- Byl-li advokát ustanoven, hradí jeho odměnu stát.
- Byl-li advokát určen Komorou podle § 18a nebo 18b, hradí jeho odměnu stát. Náhrada za promeškaný čas a náhrada cestovních výdajů náleží advokátovi pouze v odůvodněných případech.
- Byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby spočívající v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hradí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.
- Hradí-li odměnu advokáta stát podle odstavce 2 nebo 3, je advokát povinen odměnu vyúčtovat a vyúčtování spolu s žádostí o úhradu Komore zaslat ve lhůtě jednoho měsíce od poskytnutí právní porady podle § 18a nebo od ukončení poskytování právních služeb podle § 18c. Komora provede ve lhůtě jednoho měsíce kontrolu úplnosti a bezvadnosti zaslání vyúčtování a v případě zjištěných nesprávností vrátí vyúčtování advokátovi k opravě. Žádost o úhradu předkládá Komora Ministerstvu spravedlnosti k proplacení.

▶ Advokát je všeobecně povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.

▶ Projevy advokáta v souvislosti s výkonem advokacie jsou věcné, střízlivé a nikoliv vědomě nepravdivé.

▶ Č. 4 Etického kodexu

▶ Nejvyšší správní soud, 5 As 34/2003-47, 31. 5. 2004

▶ „Výkonem advokacie“ není jen samotné poskytování právních služeb, ale také veškeré úkony, k nimž je advokát povinen v souvislosti s poskytováním právní služby i poté, kdy je zastupování klienta ukončeno. Takové úkony advokát činí nikoliv jako občan, ale jako advokát při výkonu advokacie.

O.S.Ř.

- ▶ DOKAZOVÁNÍ
- ▶ dokazování
  - ▶ povinnost označit důkazy; možnost provést i jiné než účastníky navržené důkazy - § 120
    - ▶ dokazování se provádí na jednání- § 122
    - ▶ právo vyjádřit se k důkazům - § 123

O.S.Ř.

- ▶ důkazní prostředky: m.j.svědci, odborné vyjádření, znalecký posudek (§ 127 a)
- ▶ návrh na zajištění důkazu § 78

O.S.Ř.

- ▶ Důkaz znaleckým posudkem - důkaz se hodnotí jako každý důkaz dle ust. § 132 o.s.ř.
- ▶ **Pl. ÚS 11/08; I. ÚS 49/06; III. ÚS 299/06;**
- ▶ **25 Cdo 1593/2001**, Nejvyšší soud uzavřel, že „okolnost, že znalec vyšetřoval žalobce v dřívější době v souvislosti s vypracováním posudku na žádost pojišťovny, která v tomto řízení vystupuje jako vedlejší účastník na straně žalovaného, nezakládá sama o sobě důvod pro vyloučení znalce“. S použitím argumentu a maiori ad minus je zřejmé, že není-li samo o sobě důvodem pro vyloučení znalce předchozí vypracování znaleckého posudku (na žádost vedlejšího účastníka), nemůže jím být ani předchozí podání odborného vyjádření na žádost účastníka

Hodnocení důkazů

► K výkladu ustanovení § 132 o. s. ř. z hlediska postupu soudu při hodnocení důkazů srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2014, sp. zn. **21 Cdo 2682/2013, uveřejněný pod číslem 93/2014** Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a právní rozbor uvedený v jeho odůvodnění, podle kterého důkazy (přímé i nepřímé) hodnotí soud podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

► Hodnocením důkazů se rozumí myšlenková činnost soudu, kterou je provedeným důkazům přisuzována hodnota závažnosti (důležitosti) pro rozhodnutí, hodnota zákonnosti, hodnota pravdivosti, popřípadě hodnota věrohodnosti. Při hodnocení důkazů z hlediska jejich závažnosti (důležitosti) soud určuje, jaký význam mají jednotlivé důkazy pro jeho rozhodnutí a zda o ně může opřít svá skutková zjištění (zda jsou použitelné pro zjištění skutkového stavu a v jakém rozsahu, popřípadě v jakém směru).

► Při hodnocení důkazů po stránce jejich zákonnosti zkoumá soud, zda důkazy byly získány (opatřeny) a provedeny způsobem odpovídajícím zákonu, nebo zda v tomto směru vykazují vady (zda jde o důkazy zákonné či nezákonné); k důkazům, které byly získány (opatřeny) nebo provedeny v rozporu s obecně závaznými právními předpisy, soud nepřihlédne. Hodnocením důkazů z hlediska jejich pravdivosti soud dochází k závěru, které skutečnosti, o nichž důkazy (pro rozhodnutí významné a zákonné) podávají zprávu, lze považovat za pravdivé (dokázané) a které nikoli.

► Vyhodnocení důkazů z hlediska pravdivosti předpokládá též posouzení věrohodnosti důkazem poskytované zprávy podle druhu důkazního prostředku a způsobu, jakým se podle zákona provádí; výsledky hodnocení důkazů umožňují soudu přijmout závěr o pravdivosti skutečnosti, která je předmětem dokazování, jestliže na jejich základě lze nabýt jistoty (přesvědčení) o tom, že se tato skutečnost opravdu stala, aniž by o tom mohly být rozumné pochybnosti. Vytvářejí-li výsledky hodnocení důkazů podmínky pouze pro úsudek, že je možné (více či méně pravděpodobné), že se dokazovaná skutečnost stala, a připouštějí-li tedy i možnost (větší či menší pravděpodobnost) toho, že se dokazovaná skutečnost naopak nestala, nelze učinit závěr o pravdivosti této skutečnosti. V takovém případě soud rozhodne v neprospěch toho účastníka, v jehož zájmu bylo podle hmotného práva prokázat tvrzenou skutečnost; k postupu při hodnocení důkazů v občanském soudním řízení srov. též například **nález Ústavního soudu ze dne 27. 1. 2004, sp. zn. I. ÚS 643/04, uveřejněný ve sv. 38 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 171/2005**

O.S.Ř.

- ▶ ROZHODNUTÍ SOUDU

- ▶ rozsudek - o věci samé § 152 ; § 152/2 – o základu
  - ▶ rozsudek pro uznání - § 153 a),; § 114b a § 114c
    - ▶ rozsudek pro zmeškání – 153b)
    - ▶ v ostatních věcech usnesením

► Před vyhlášením rozhodnutí se senát odebere do poradní síně. Není-li k dispozici poradní síň, vyzve předseda senátu přítomné, aby jednací síň se všemi svými věcmi opustili.

► Před návratem soudu z poradní síně zařídí zapisovatel, aby účastníci jednání zaujali opět svá místa v jednací síni. Konala-li se porada přímo v jednací síni, vyzve zapisovatel po skončení porady účastníky k návratu do jednací síně, případně se k výzvě využije vhodné technické zařízení. Obdobně jako senát může postupovat i samosoudce.

► Před vyhlášením rozsudku vyzve předseda senátu (samosoudce) přítomné, aby povstali. Sám vyhláší rozsudek až do konce výrokové části rovněž ve stoje, důstojným způsobem, plynule a hlasitě. Po vyhlášení výrokové části rozsudku vyzve předseda senátu (samosoudce) přítomné, aby ušedli, a sám, rovněž vsedě, rozsudek odůvodní, poučí účastníky o odvolání (dovolání) a o možnosti výkonu rozhodnutí a zpravidla účastníky vyzve, aby se vyjádřili, zda se vzdávají odvolání proti vyhlášenému rozsudku; to neplatí, není-li přítomen vyhlášení rozsudku žádný z účastníků.

► Rozdíl civilní, správní a trestní řízení

Rozsudek pro uznání - fikce

- ▶ **nález sp. zn. I. ÚS 2693/16** - použití fikce uznání je významným zásahem do procesního postavení účastníka řízení, jehož důsledkem je nezvratné odepření meritorního přezkumu věci. Obecný soud je povinen citlivě zacházet s fikcí uznání nároku a "kontumačním rozsudkem pro uznání", musí zejména pečlivě vážit, zda je přes splnění formálních procesních podmínek vydání rozsudku pro uznání namístě
- ▶ **absolutní nečinnost účastníka řízení**

- ▶ Základním předpokladem založení fikce uznání nároku podle § 114b odst. 5 o. s. ř. je pak okolnost, že se žalovaný ve stanovené lhůtě na výzvu soudu bez vážného důvodu písemně kvalifikovaně nevyjádří, ani nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 33 Cdo 3482/2013 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2012, sp. zn. 26 Cdo 2837/2011).
- ▶ Dalšími předpoklady fikce uznání jsou absence takového nedostatku podmínek řízení, pro který by řízení muselo být zastaveno a absence vad žaloby bránících pokračování v řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. **22 Cdo 4272/2007**, uveřejněný pod číslem 25/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 28 Cdo 2949/2006, ze dne 27. 2. 2006, sp. zn. **22 Cdo 2245/2005**, a ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004)

O.S.Ř.

- ▶ lhůta k plnění (pariční) – 3 dny -§ 160 ; vyklizení 15 dnů; splátky; žádost
- ▶ právní moc - § 159
- ▶ vykonatelnost; § 162 – předběžná vykonatelnost
- ▶ § 163 – změna rozsudku v budoucnu splatných dávek při podstatné změně okolností

O.S.Ř.

- ▶ oprava zřejmých nesprávností § 164 o.s.ř. – do 15-ti dnů od doručení navrhnout doplnění; i bez návrhu provede soud
- ▶ Chyby snadno rozpoznatelné - **28 Cdo 1823/2013, ÚS 1456/11, II. ÚS 2678/13 – postupem podle § 164 I.s.ř. nelze přepisovat celé pasáže odůvodnění (II. ÚS 1456/11)**
- ▶ oprava odůvodnění § 165 o.s.ř.

O.S.Ř.

Platební rozkaz je třeba doručit žalovanému do vlastních rukou. Náhradní doručení je vyloučeno; to neplatí, doručuje-li se prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky.

- ▶ Evropský platební rozkaz je třeba doručit žalovanému do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno.
- ▶ K řízení o návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu je příslušný soud, který evropský platební rozkaz vydal.
- ▶ Usnesení soudu, jímž bylo vyhověno návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu, se doručí účastníkům řízení o evropském platebním rozkazu.

?

- ▶ z jakého důvodu podává advokát návrh na vydání elektronického platebního rozkazu?

O.S.Ř.

- ▶ NÁKLADY ŘÍZENÍ
- ▶ náklady řízení
  - ▶ § 96 – zpětvzetí žaloby – zastavení - § 142 odst. 1 o.s.ř.
    - ▶ rozsudek - § 142 odst. 1 – plný úspěch; odst. 2 – částečný úspěch, odst. 3 – rozhodnutí závisí na znaleckém posudku či úvaze soudu
  - ▶ 142 a) – výzva před žalobou

O.S.Ř.

- ▶ Náklady řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, včetně soudního poplatku, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady důkazů, tlumočné, náhrada za daň z přidané hodnoty, odměna za zastupování a odměna pro mediátora podle zákona o mediaci za první setkání s mediátorem nařízené soudem podle § 100 odst. 2.
- ▶ Odměna za zastupování patří k nákladům řízení, jen je-li zástupcem advokát nebo notář v rozsahu svého oprávnění stanoveného zvláštními právními předpisy anebo patentový zástupce v rozsahu oprávnění stanoveného zvláštními právními předpisy.
- ▶ Náhrada za daň z přidané hodnoty patří k nákladům řízení, jen je-li advokát, advokát, který je společníkem právnické osoby zřízené za účelem výkonu advokacie, advokát, který je zaměstnancem jiného advokáta nebo právnické osoby zřízené za účelem výkonu advokacie plátcem daně z přidané hodnoty

O.S.Ř.

Náklady důkazu

- ▶ Lze-li očekávat náklady důkazu, který účastník navrhl nebo který nařídil soud o skutečnostech jím uvedených anebo v jeho zájmu, uloží předseda senátu tomuto účastníku, není-li osvobozen od soudních poplatků, aby před jeho provedením složil **zálohu podle předpokládané výše nákladů, jinak nelze důkaz navrhovaný účastníkem provést, o tom musí být účastník poučen.**
- ▶ Bylo-li nařízeno první setkání s mediátorem, platí odměnu za účastníka osvobozeného od soudních poplatků stát;

O.S.Ř.

Rozdělení nákladů řízení

- ▶ Účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl.
- ▶ Měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo.
- ▶ I když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu.

O.S.Ř.

- ▶ rozhodnutí o výši plnění může též záviset na úvaze soudu § 136 o.s.ř., viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1310/09 a I. ÚS 1505/08
- ▶ při aplikaci § 142 odst. 3 o. s. ř. právo na náhradu nákladů řízení z částky, která byla plněna po podání žaloby - viz **usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3974/2015**
- ▶ **rozsudek Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. 5 Cz 11/75**, který uvádí, že ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. se nepoužije, pokud je znalecký posudek prováděn jen k doložení základu uplatňovaného nároku,

O.S.Ř.

Výzva před žalobou

Žalobce, který měl úspěch v řízení o splnění povinnosti, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění.

Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, může soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti žalobci přiznat i v případě, že žalobce žalovanému výzvu k plnění nezaslal.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 3. 6. 2016, sp. zn. **21 Cdo 582/2015**, označil za ustálenou praxi závěr, že soud při rozhodování o náhradě nákladů řízení musí posuzovat (i) zda žalobce zákonem stanoveným způsobem vyzval žalovaného k plnění, jakož i (ii) přihlížet k dalším okolnostem konkrétního případu, především (a) k povaze (a výši) uplatněné pohledávky, (b) k postoji dlužníka k (následně) uplatněné pohledávce, jakož i (c) k reakci dlužníka na zahájení soudního řízení a doručení žaloby.

*„...absence předžalobní výzvy zásadně nebude mít za následek nepřiznání náhrady nákladů řízení v případech, kdy **dlužník ani po doručení žaloby dluh nezaplatí**, popř. jinak nepřivodí jeho zánik (např. započtením)“*

O.S.Ř.

- ▶ náklady řízení
  - ▶ § 146 – žádný nemá právo na náklady – zastaveno (nikoliv při zpětvzetí); skončilo smírem
  - ▶ § 150 – nepřiznání nákladů řízení (I. ÚS 3344/12, IV.ÚS474/13)
  - ▶ § 138 – žádost o osvobození od soudních poplatků

O.S.Ř.

- ▶ Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, jestliže řízení **skončilo smírem**, pokud v něm nebylo o náhradě nákladů ujednáno něco jiného; **bylo zastaveno**.
- ▶ Jestliže některý z účastníků **zavinil**, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).
- ▶ **Odmítne-li soud žalobu** nebo jiný návrh na zahájení řízení, je žalobce (navrhovatel) povinen nahradit ostatním účastníkům jejich náklady.

II.ÚS 4206/17 ze dne 10.4.2018

- ▶ Při výkladu práva je třeba předpokládat, že jedinci (zpravidla) jednají, resp. snaží se jednat racionálně. V případě soudního řízení se tato racionalita projevuje rovněž ve zvažování transakčních nákladů s tímto řízením spojených. Ještě před jeho zahájením (resp. i v jeho průběhu) je proto součástí úvahy, zda toto řízení vůbec zahájit - a poté je dále vést - také zohlednění nákladů, které toto řízení bude obnášet, přičemž součástí těchto nákladů je i soudní poplatek. Pokud se pak účastníci řízení domluví na uzavření smíru, je součástí této dohody rovněž dohoda o nákladech řízení. Zcela nepředvídatelné a nikterak dopředu **nesignalizované rozhodnutí soudu**, který tento **smír sice schválí, avšak** současně žalobci **stanoví povinnost zaplatit vysoký doplatek soudního poplatku**, je tak ve zjevném rozporu s touto racionalitou jednání účastníků řízení, neboť dodatečně mění „pravidla hry“, z nichž při svých úvahách a jednotlivých procesních krocích vycházeli.

O.S.Ř.

§ 138 o.s.ř.

- ▶ Na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a **nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva**; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.
- ▶ Přiznané osvobození předseda senátu **kdykoli za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností**, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.
- ▶ Byl-li účastník osvobozenému od soudních poplatků ustanoven zástupce, vztahuje se osvobození v rozsahu, v jakém bylo přiznáno, i na hotové výdaje zástupce a na odměnu za zastupování.

O.S.Ř.

§ 150 o.s.ř.

- ▶ Jsou-li tu **důvody hodné zvláštního zřetele**, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.
- ▶ Důvody zvláštního zřetele hodnými vymezil například Nejvyšší soud v usnesení ze dne 29. 08. 2018, sp. zn. 33 Cdo 1529/2015, když uvedl, že: „za důvody zvláštního zřetele hodné se považují takové okolnosti, pro které by se jevilo v konkrétním případě nespravedlivým ukládat náhradu nákladů řízení tomu účastníku, který ve věci úspěch neměl, a zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat na úspěšném účastníku, aby náklady vynaložené v souvislosti s řízením nesl ze svého (zvažováno může být i jen částečné nepřiznání těchto nákladů). Při zkoumání, zda tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, soud přihlíží v první řadě k majetkovým, sociálním, osobním a dalším poměrům všech účastníků řízení; je třeba přitom vzít na zřetel nejen poměry toho, kdo by měl hradit náklady řízení, ale je nutno také uvážit, jak by se takové rozhodnutí dotklo zejména majetkových poměrů oprávněného účastníka. Významné z hlediska aplikace § 150 o.s.ř. jsou rovněž okolnosti, které vedly k soudnímu uplatnění nároku, postoj účastníků v průběhu řízení a další. Musí jít o takové okolnosti, které mají skutečný vliv na spravedlivost rozhodnutí o náhradě nákladů řízení. Porovnání dopadu uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení do majetkových sfér účastníků může mít z hlediska aplikace § 150 o.s.ř. vliv pouze tehdy, přistupují-li ke skutečnosti, že by jejich přiznání přivodilo jednomu účastníku větší újmu, než účastníku druhému, okolnosti další.“
- ▶ Z dosavadní konstantní judikatury přitom zároveň vyplývá, že při úvahách o postupu dle ust. § 150 o.s.ř. by měl soud zvažovat veškeré okolnosti případu, a to zcela komplexně ve vztahu k celému řízení (k tomu například srov. nález Ústavního soudu ČR ze dne 05. 01. 2012, sp. zn. II. ÚS 2658/10 či nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. 05. 2001, sp. zn. III. ÚS 727/2000).

O.S.Ř.

Separace nákladů řízení

Účastníku nebo jeho zástupci může soud uložit, aby hradili náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, jestliže je způsobili svým zaviněním nebo jestliže tyto náklady vznikly náhodou, která se jim přihodila.

Soud může uložit svědkům, znalcům, tlumočnickům nebo těm, kteří při dokazování měli nějakou povinnost, jestliže zavinili náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, aby je nahradili účastníkům.

O.S.Ř.

▶ ODVOLÁNÍ

- ▶ do 15-ti dnů od doručení
- ▶ žádost o prominutí zmeškání lhůty - § 204
- ▶ opožděně podané soud odmítne usnesením

O.S.Ř.

Odvolání není přípustné proti usnesení, jímž

- a) se upravuje vedení řízení,
- b) byl účastník vyzván, aby neúplné, nesrozumitelné nebo neurčité podání doplnil nebo opravil,
- c) bylo prominuto zmeškání lhůty,
- d) byla nebo nebyla připuštěna změna návrhu,
- e) bylo rozhodnuto o svědečném nebo obdobných nárocích,
- f) byl schválen smír,
- g) byl zamítnut návrh na přerušování řízení podle § 109 nebo podle § 110,
- h) byl žalovaný vyzván, aby se ve věci písemně vyjádřil (§ 114b),
- i) bylo opraveno rozhodnutí, netýká-li se oprava výroku rozhodnutí,
- j) bylo rozhodnuto, že doručení je neúčinné (§ 50d),
- k) byla uložena povinnost složit zálohu na náklady důkazu,
- l) bylo vyhověno návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu,
- m) bylo nařízeno první setkání s mediátorem podle § 100 odst. 2,
- n) byl zrušen platební rozkaz podle § 173 odst. 2.

O.S.Ř.

- ▶ Odvolání není přípustné proti rozsudku vydanému v řízení, jehož předmětem bylo v době vydání rozsudku peněžité plnění nepřevyšující 10 000 Kč (**bagatelní věc**), k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží; to neplatí u rozsudku pro uznání a u rozsudku pro zmeškání.
- ▶ Odvolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O.S.Ř.

V odvolání musí být vedle obecných náležitostí uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se napadá, v čem je spatřována nesprávnost tohoto rozhodnutí nebo postupu soudu (odvolací důvod) a čeho se odvolatel domáhá (odvolací návrh).

Odvolatel může bez souhlasu soudu **měnit odvolací návrhy a odvolací důvody i po uplynutí lhůty k odvolání.**

Rozsah, v jakém se rozhodnutí napadá, může odvolatel měnit **jen v průběhu trvání lhůty k odvolání.**

O.S.Ř.

- ▶ náležitosti odvolání - § 205 – odvolací důvody
- ▶ účinky odvolání - § 206
- ▶ pokud nejsou důvody uvedeny, soud vyzve - § 43 a § 209 (§212a);
není-li doplněno – odmítne

O.S.Ř.

Odvolání proti rozsudku nebo usnesení, jímž bylo rozhodnuto ve věci samé, lze odůvodnit jen tím, že

- ▶ a) nebyly splněny podmínky řízení, rozhodoval věcně nepřislušný soud prvního stupně, rozhodnutí soudu prvního stupně vydal vyloučený soudce (přisedící) nebo soud prvního stupně byl nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát,
- ▶ b) soud prvního stupně nepřihlédl k odvolatelem tvrzeným skutečnostem nebo k jím označeným důkazům, ačkoliv k tomu nebyly splněny předpoklady podle [§ 118b](#) nebo [§ 175 odst. 4](#) části první věty za středníkem,
- ▶ c) řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci,
- ▶ d) soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností,
- ▶ e) soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním,
- ▶ f) dosud zjištěný skutkový stav neobstojí, neboť tu jsou další skutečnosti nebo jiné důkazy, které nebyly dosud uplatněny ([§ 205a](#)),
- ▶ g) rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

?

- ▶ kam odesíláme odvolání?

O.S.Ř.

- ▶ ÚKONY A ROZHODNUTÍ ODVOLACÍHO SOUDU
- ▶ dokazování
- ▶ potvrzení rozhodnutí - § 219
- ▶ změna rozhodnutí - § 220
- ▶ zrušení rozhodnutí a vrácení zpět soudu I. stupně - § 219a)

?

- ▶ Je odvolací soud vázán odvolacím návrhem (změna, zrušení, potvrzení)?

O.S.Ř. – rozpor mezi skutkovým zjištěním a právním závěrem

► Z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé, resp. případy, kdy v soudním rozhodování jsou učiněná skutková zjištění v extrémním nesouladu s vykonanými důkazy (sp. zn. III. ÚS 84/94, III. ÚS 166/95, II. ÚS 182/02, II. ÚS 539/02, I. ÚS 585/04 a další).

O.S.Ř.- opomenuté důkazy

► Jde jednak dílem o procesní situace, v nichž bylo účastníky řízení navrženo provedení konkrétního důkazu, přičemž návrh na toto provedení byl soudem bez věcně adekvátního odůvodnění zamítnut, eventuálně zcela opomenut, což znamená, že ve vlastních rozhodovacích důvodech o něm ve vztahu k jeho zamítnutí nebyla zmínka buď žádná či toliko okrajová a obecná neodpovídající povaze a závažnosti věci. Dílem se dále potom jedná o situace, kdy v řízení provedené důkazy nebyly v odůvodnění meritorního rozhodnutí, ať již negativně či pozitivně, zohledněny při ustálení jeho skutkového základu, tj. soud je neučinil předmětem svých úvah a hodnocení, ačkoliv byly řádně provedeny (sp. zn. **III. ÚS 150/93**, **III. ÚS 61/94**, **III. ÚS 51/96**, **IV. ÚS 185/96**, **II. ÚS 213/2000**, **I. ÚS 549/2000**, **IV. ÚS 582/01**, **II. ÚS 182/02**, **I. ÚS 413/02**, **IV. ÚS 219/03** a další).

O.S.Ř.

- ▶ Dovolání podat jen z jednoho jediného důvodu, že **rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci**. Jinými slovy řečeno, důvod dovolání může spočívat v tom, že odvolací soud na daný případ použil nesprávný právní předpis, nebo že odvolací soud sice použil správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil nebo jej na daný případ nesprávně aplikoval.
- ▶ Po té, co soud prvního stupně zkontroluje, zda dovolání splňuje základní náležitosti, zašle jej společně s příslušným spisovým materiálem k Nejvyššímu soudu.
- ▶ Jestliže **dovolání přípustné není**, nebo jestliže **dovolání nebylo doplněno o stanovené náležitosti**, Nejvyšší soud jej usnesením **odmítne**.
- ▶ Pro přijetí usnesení o odmítnutí dovolání pro nepřipustnost podle § 237 OSŘ musí hlasovat všichni členové příslušného senátu.
- ▶ **Je-li dovolání přípustné**, Nejvyšší soud o tom zvláštní rozhodnutí nevydává a automaticky přikročí k meritornímu přezkoumání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu.

O.S.Ř.

- ▶ Než se Nejvyšší soud pustí do vlastního přezkumu napadeného rozhodnutí odvolacího soudu, může ještě před tím **odložit vykonatelnost** tohoto rozhodnutí (§ 243 OSŘ). Odklad vykonatelnosti znamená značný zásah do právní jistoty účastníků řízení, a proto k němu dochází jen ve zcela mimořádně odůvodněných případech. Odkladem vykonatelnosti se má zbránit neprodlenému výkonu rozhodnutí, a tím i újmě na právech dovolatele. Aby bylo možno vykonatelnost odložit, musí se jednat o takové rozhodnutí odvolacího soudu, u něhož vůbec přichází vykonatelnost v úvahu (jedná se tak jediné o rozhodnutí, kterými byla účastníkovi – dovolateli – uložena nějaká povinnost).
- ▶ Nově může Nejvyšší soud také **odložit právní moc** napadeného rozhodnutí odvolacího soudu, a to tehdy, je-li dovolatel závažně ohrožen ve svých právech a nedotkne-li se odklad právní moci právních vztahů jiné osoby než účastníka řízení.
- ▶ Napadené rozhodnutí **přezkoumá** Nejvyšší soud **jen v takovém rozsahu**, v němž toto rozhodnutí napadl dovolatel.
- ▶ Nejvyšší soud rozhoduje o dovolání v civilním soudním řízení v naprosté většině případů **bez jednání**.

?

- ▶ Jaká je lhůta pro podání dovolání?

DOBŘÉ MRAVY

- Podle ustálené soudní praxe za dobré mravy je třeba pokládat souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 1998, sp. zn. 3 Cdon 51/96, uveřejněný pod č. 5/2001 Sb. rozh. obč., rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 1997, sp. zn. 2 Cdon 473/96, uveřejněný pod č. 16/1998 Sb. rozh. obč., rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 31 Cdo 3931/2013, uveřejněný pod č. 15/2015 Sb. rozh. obč., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2020, sp. zn. 26 Cdo 3689/2019). Uvedené pojetí je konformní i se závěrem obsaženým v nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 1998, sp. zn. **II. ÚS 249/97, uveřejněném pod č. 14/1998 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, který za dobré mravy považuje souhrn etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jednání bylo v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti.**

PROMLČENÍ

NÁMITKA PROMLČENÍ V ROZPORU S DOBRÝMI MRAVY

- III. ÚS 3358/20 – soubor pravidel;
- II. ÚS 996/18 – dlužník nesplácí závazky z důvodu vlastní předluženosti
- I. ÚS 548/11 – advokátem vznesená námitka promlčení

► V konstantní judikatuře Nejvyššího soudu je pevně ukotven závěr, že **námitku promlčení lze vznést kdykoli v průběhu řízení až do jeho pravomocného skončení, tedy i v odvolacím řízení**, přičemž námitku promlčení uplatněnou až v odvolacím řízení nelze považovat za novou skutečnost ve smyslu ustanovení § 205a o. s. ř., neboť nemá charakter skutkového tvrzení, nýbrž jde o námitku, která má hmotněprávní důsledky projevující se v tom, že byla-li vznesena důvodně, došlo k zániku nároku, tj. subjektivní právo přestalo být vznesením námitky promlčení vynutitelné. Při posuzování důvodnosti námitky promlčení vznesené až v odvolacím řízení však nelze přihlížet k novým skutečnostem a důkazům, které nelze v odvolacím řízení přípustně uplatnit s ohledem na zásadu neúplné apelace.

ZNEUŽITÍ PRÁVA.

- ▶ **Zneužitím práva § 8 OZ** je výkon práva v rozporu s jeho účelem, kdy je právo vykonáno, ačkoliv nositel tohoto práva nemá žádný skutečný nebo jen nepatrný zájem na jeho výkonu, resp. se projevující jako rozpor mezi užitkem oprávněného, k němuž výkon práva skutečně směřuje, a užitkem oprávněného, pro nějž je právo poskytnuto, jehož lze výkonem tohoto práva obvykle dosáhnout a na němž mají nositelé práva obvykle zájem (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2135/2016, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2021, sp. zn. 29 Cdo 3801/2019, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 22 Cdo 5159/2014, uveřejněný pod č. 101/2016 Sb. rozh. obč., rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. 28 Cdo 2067/2020, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2017, sp. zn. 22 Cdo 4741/2015).

► Zákaz zneužití práva je jedním z korektivů výkonu subjektivních práv. Slouží k tomu, aby pomocí něj byla odepřena právní ochrana takovému výkonu práva, který sice formálně odpovídá zákonu či smlouvě, avšak který je – zpravidla poměřováno hlediskem dobrých mravů – vzhledem k okolnostem konkrétního případu nepřijatelný (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2019, sp. zn. **21 Cdo 3722/2017**).

ZÁSADA POCTIVOSTI.

- ▶ **Princip poctivosti § 6 OZ** patří k základním zásadám soukromého práva, které – s ohledem na subsidiární použití občanského zákoníku – platí rovněž v pracovněprávních vztazích. Jejich obsah není nikde přesně vymezen, vždy záleží na okolnostech konkrétního případu. Oba principy spolu úzce souvisí, zákaz zneužití práva je považován za jeden z projevů korektivní funkce zásady poctivosti. Poctivost vyjadřuje určitý standard chování v právních vztazích vyžadující čestnost, otevřenost a povinnost brát ohledy na zájmy druhé strany.

► Zvláštním případem zneužití práva je tzv. šikana jako chování, jímž se právo vykonává za tím určujícím účelem, aby druhé straně byla způsobena újma (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 992/99, uveřejněný pod publikačním č. 126/2000 v časopise Soudní judikatura, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2003, sp. zn. 21 Cdo 1893/2002, uveřejněný pod č. 91/2003 Sb. rozh. obč., rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2010, sp. zn. 21 Cdo 1288/2009, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2128/2007, nebo již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. 21 Cdo 1582/2012, a v nich vyjádřený právní názor, že za **zneužití práva lze považovat takové jednání, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s ustálenými dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit jinému účastníku újmu**).

- ▶ Pan J.N. utrpěl zranění při dopravní nehodě. Konal pracovní cestu. Nehodu nezavinil, ale nebyl v době nehody připoután.
- ▶ Za zranění p. J.N. je odpovědný p. N.J., hrozí mu trestní stíhání pro ublížení na zdraví. Proti N.J. byla vznesena obžaloba. V době nehody řídil nákladní auto. Vozidlo patřilo jeho zaměstnavateli.
- ▶ Pan J.N. je po úrazu těžce postižen; je v invalidním důchodu; v době úrazu o něj pečovala manželka; nemohl pracovat; nemohl pečovat o svůj dům.
- ▶ Co může pan J.N. nárokovat?
- ▶ Kdo uhradí jeho nároky?

?

JAKÉ PŘEDPISY BUDETE POTŘEBOVAT K
VYŘEŠENÍ PŘÍPADU?

?

- ▶ koho budete žalovat?
- ▶ Proč zaměstnavatele pana J.N. a z jakého titulu?
- ▶ Proč zaměstnavatele pana N.J. a z jakého titulu?
- ▶ Proč odpovědnostního pojistitele vozidla , které nehodu způsobilo a z jakého titulu?
- ▶ Budete nároky uplatňovat v trestním řízení vůči N.J.?

?

- ▶ Jak budete postupovat, když nebudete souhlasit s rozhodnutím soudu? Jaké máte možnosti?

KAUZA PANA J.N.

- ▶ Nárok bude uplatněn dle ZP
- ▶ Nárok bude uplatněn dle OZ
- ▶ Nárok bude uplatněn dle zákona o pojištění z odpovědnosti provozu motorového vozidla
- ▶ Bude možné nárok uplatnit v rámci trestního řízení?

POKRAČOVÁNÍ KAUZY PANA J.N.

- ▶ Zaměstnavatel dal panu J.N. výpověď dle ust. § 52 písm e) zákoníku práce.
- ▶ Co panu J.N. poradíte?

?

- ▶ soud pana J.N. trval sedm let; je doba přiměřená? Co klientovi doporučíte?
- ▶ **Stanovisko Cpjn 206/2010**

?

- ▶ **Lze podat námitku promlčení v odvolacím řízení?**

?

- ▶ Paní B.N. a pan N.N. uzavřeli manželství 1.2.1999. Z manželství se narodily dvě děti. Dcera B.N., a to 9.9.1999 a syn N.N. 9.9.2009. Paní B.N. chce podat návrh na rozvod. Pan N.N. s rozvodem souhlasí. Co paní B.N. doporučíte? Jaká řízení zahájíte?

Z.Ř.S.

- ▶ Řízení na úpravu péče a výživného pro nezletilého – **judikatura střídavá péče: I. ÚS 3216/13; I. ÚS 2482/13; I. ÚS 1708/14**
- ▶ Řízení o rozvod
- ▶ Od 1.1.2026 podstatná změna; primárně péče obou rodičů;
- ▶ Zákon č. 268/2025 Sb. , „rozvodová reforma“
- ▶ Zrušení jednotlivých typů péče
- ▶ Zatímní opatření
- ▶ Jedno řízení; v nesporných řízeních nezastupuje kolizní opatrovník

O.S.Ř.

- ▶ Řízení o vypořádání SJM –**informační deficit 22Cdo 2751/2013, I. ÚS 987/07**
- ▶ Řízení o výživné (zletilá B.N.)

?

- smluvní volnost (výživné tenisty nálezn **IV. ÚS 797/20**)
- v zájmu dítěte je rovnocenná péče obou rodičů – pravidlo, výjimky je třeba odůvodnit (nálezn **I. ÚS 153/16** ZE DNE 26. 7. 2016)
- proč „**střídavá** péče” – nepojmenovávat (společné rodičovství po rozchodu)
- rovnoměrné rozdělení práv i povinností mezi oba rodiče (místo přebírání, náklady styku - nálezn **sp. zn. IV. ÚS 4156/19**)

Z.Ř.S.

- úplné oddělení rodiče od dítěte je nejkrajnější řešení (vazba, VT, domácí násilí) – asistovaný styk (např. nález sp. zn. **I. ÚS 1079/17**)
- ústavní péče až na posledním místě (nález **sp. zn. IV. ÚS 412/22** – izolace v DÚ)
- participace dětí – stále aktivnější vysvětlování jejich situace (nález sp. zn. **IV. ÚS 3749/17 – N.P. 7 let**)

Z.Ř.S.

NÁLEZ SP. ZN. I. **ÚS 3065/21** ZE DNE 3. 5. 2022:

Obecný soud nemůže podle Ústavního soudu závěr o nevhodnosti střídavé péče/ nyní péče obou odůvodnit obecným odkazem (ať už samostatně, nebo i kumulovaně) na:

- **útlý věk dítěte;**
- **(ne)stabilitu výchovného prostředí;**
- **komunikační potíže rodičů;**
- **nedostatečný vzájemný respekt** k rodičovské roli druhého;
- **odmítavý postoj psychologů;**
- **pracovní vytíženost** nepečujícího rodiče či pomoc příbuzných;
- **vzdálenost bydlišť** rodičů;
- **logistickou a adaptační náročnost střídavé péče.**

USNESENÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU SP. ZN. II. ÚS 3887/19 ZE DNE 28. 4. 2020:

„Odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření v řízení podle § 466 písm. j) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve věcech pro nezletilé dítě významných, na nichž se rodiče nemohou dohodnout, z důvodu nesložení jistoty podle § 3 zákona o zvláštních řízeních soudních ve spojení s § 75b odst. 1 občanského soudního řádu, aniž by byla dána některá z výjimek z této povinnosti podle § 75b odst. 3 písm. d) a e) občanského soudního řádu, nezakládá porušení základního práva rodiče, který takovýto návrh podal, na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“

?

- ▶ Jak budete postupovat, když nebudete souhlasit s rozhodnutím opatrovnického soudu? Jaké máte možnosti?

Děkuji za pozornost

JUDR. KLÁRA KOŘÍNKOVÁ, PH.D.,
ADVOKÁTKA, PRAHA 2;

WWW.AK-KORINKOVA.CZ

ČAK – 18.11.2024; 19.11.2024

JUDr. KLÁRA KOŘÍNKOVÁ, Ph.D.
advokátní kancelář